

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Transnacionální vazby zahraničních studentů VŠ na svou domovinu

Bakalářská práce

Přílohy k bakalářské práci

Autor: Kateřina Novotná
Studijní program: B6703 Sociologie
Studijní obor: Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce: Mgr. Petr Vašát, PhD.

Hradec Králové, 2016

Obsah

1. Respondent A	3
2. Respondent D	6
3. Respondent I.....	10
4. Respondent K	13
5. Respondent M	18
6. Respondent V	22

1. Respondent A

Tazatel: Řekl bys mi něco o sobě? Odkud jsi a proč ses rozhodl studovat tady na univerzitě?

Respondent: Tak mně je 26 a jsem z Arménie. Rozhodl jsem se studovat v ČR v roce 2014 a pak jsem dostal vládní stipendium. Tak jsem se přestěhoval do Prahy a tam jsem studoval kurzy češtiny. Připravil jsem se v rámci odborných předmětů. Pak jsem se přihlásil na různé univerzity a pak jsem se dostal na UHK v Hradci. Dostal jsem se i jinam, ale líbilo se mi tu město, škola, vyučující a tak. Praha pro mě byla moc velká. A nakonec jsem vážně rád, že studuju tady.

T: Takže jsi spokojený v Hradci.

R: Tak jsem, ale udělal bych Hradec trochu aktivnějším městem, aby to tu žilo. Univerzita je super.

T: A co studuješ?

R: Politologii a jsem moc spokojený. Jsem v prvním ročníku.

T: A češtinu se učíš tedy dva roky?

R: Kurzy začaly na konci září 2014 a trvaly do května.

T: A v současné době navštěvuješ nějaké kurzy?

R: Ne. Protože ty kurzy byly od Karlovy univerzity.

T: Co byl ten impuls k tomu, že ses rozhodl studovat v Čechách?

R: Poprvé jsem byl v Praze v roce 2011 a moc se mi tam líbilo. Řekl jsem si, že to je ten stát, ve kterém chci bydlet. Nikde jinde ne. Pak jsem zjistil, že to je možné na vládní stipendium. Jeden den jsem otevřel e-mail a tam stálo, že české velvyslanectví v Arménii má možnost, aby arménští studenti studovali na českých univerzitách. Zkoušel jsem to sice i do jiných zemí a škol a dostal jsem se tam. Ale rozhodl jsem se pro Česko.

T: Takže jsi věděl, že chceš do Čech a toho ses držel.

R: Jo. Ale mně se taky líbí čeština. Já se učím ruštinu taky, ale tu já úplně nesnáším. Je to těžké, a když mluvím, tak mě bolí zuby, jazyk a všechno. Čeština je

takový zpívající jazyk, proto se mi tak líbí. Měl jsem možnost studovat tu i v angličtině, ale lepší je i pro život studovat v češtině.

T: Zkusil by mi říct, co je pro tebe domov? A co pro tebe znamená?

R: Domov. To je složitá otázka. (odmlka) Domov je to místo, kde mě milují a kde mám i já lidi, které mám rád. Tam nemusím vysvětlovat, kdo jsem nebo odkud jsem. Jde o to, že tam nejsem cizinec.

T: Takže lidi a pocity jsou pro tebe podstatné.

R: Ano, jednoznačně.

T: Kde se spíš cítíš doma? Je to pořád v Arménii nebo už začínáš tíhnout k tomu svému bydlení v Hradci?

R: Můj domov je jednoznačně v Jerevanu, v Arménii. Tam jsem vyrostl, tam je moje rodina a přátelé. V Hradci nemám pocit, že jsem doma. Lidé se tu chovají jinak. Když jdu po ulici v Hradci, tak si hodně lidí myslí, že jsem Arab nebo uprchlík nebo migrant. A dívají se na mě trochu divně. Měl jsem už takové problémy. Tady jsou lidé trochu konzervativní.

T: Tak takové ty východní Čechy jsou, nemají rádi něco cizího.

R: Trochu jsem si všiml. Ale Praha taková vůbec není. Možná, že bych se tam jednou rád přestěhoval. Ale kdo ví.

T: Tak, přešla bych k tvému deníku. Jak se ti vyplňoval?

R: Tak dobře, bylo to jednoduché.

T: A když se na něj podíváš, přijde ti, že ti tam někdo chybí? Kvůli tomu, že jste se jen ten týden spolu nebavili? Ale i přesto je ten člověk důležitý?

R: Tak my měli ten týden studijní týden. Nemohl jsem se bavit s mnoha lidmi. Chybí mi tu určitě moji přátelé z Arménie. Mých pět kamarádů.

T: Aha. No teď mi zkus říct, kdo z těchto kontaktů je pro tebe nejdůležitější.

R: Tak v první řadě určitě rodina, takže máma, táta a babička. No a pak ti kamarádi z Arménie.

T: A řekneš mi něco o těchto lidech?

R: Tak rodina bydlí v Arménii, v Jerevanu. Často si píšeme a mluvíme spolu. O prázdninách a zkouškovém tam často odlétám, když mám peníze a čas. Ti přátelé jsou z Arménie. Dva z nich už bydlí v Praze, také získali stipendium. Zbylí tři jsou ještě v Arménii, ale přál bych si, aby se sem také přestěhovali. Víš, já už mám stejné přátele asi deset let. Oni mi moc chybí.

T: Aha.

R: Ono mně je 26 a v Jerevanu jsem měl kariéru. Když sem někdo jede čerstvě po maturitě, tak je v podstatě teenager a je to pro něj všechno jednodušší. Je pro ně lehčí odpoutat se od života tam a najít nový tu.

T: Takže ty říkáš, že máš silný vazby na tvůj domov, že tam máš ty tvoje přátele. A udržuješ ho i teď?

R: Ano, udržuju. Ale tady mám taky kamarády, ale to jsou většinou Rusové a další z Arménie, Uzbekistánu.

T: A máš přátele mezi Čechy?

R: Nemůžu říct, že to jsou mí přátelé. Jsou to spíš kolegové. Ale chodíme spolu třeba do hospody, do posilovny. Je to jiné ale.

T: No a ty bys v budoucnu chtěl bydlet a pracovat v Čechách?

R: No, nejsem si jistý, jestli v Čechách, ale v Evropské unii někde bych chtěl. Já bych chtěl pracovat pro EU nebo OSN a k tomu potřebuju evropské nebo americké vysokoškolské vzdělání.

T: Tak to jo. Ještě tu mám posledních pár otázek pro úplnost.

R: (čte otázky ze seznamu a odpovídá na ně) Je mi 26 let, pocházím z Arménie a studuji Politologii. V Čechách jsem dva roky.

2. Respondent D

Tazatel: Můžeš mi teď shrnout, proč ses rozhodla pro studium na UHK a jak dlouho tady žiješ a jak se ti tu líbí?

Respondent: Tady v Hradci jsem třetí rok, v Čechách už čtvrtý. Před UHK jsem studovala na jazykových kurzech přípravných. A prostě jsem pak podala přihlášky kdekoliv v Čechách a dostala se na UHK, takže studuju tady. Ale chtěla jsem víc do Masaryčky. Ale to se mi nepodařilo bohužel.

T: Takže jsi tu čtyři roky...

R: Já si vybrala Čechy, protože je čeština docela blízký jazyk, a pak za studium v Rusku musíme platit hodně peněz. Za každou zkoušku a máme tam moc... Ty náklady, které bych měla v Rusku tak mám stejné jako ty, v Hradci.

T: Tvoje rodina žije kde?

R: V Petrohradu.

T: A jak často se s nimi vídáš?

R: Vídám se s nimi jedenkrát za půl roku. Takže na každé prázdniny jezdím domů. A skypujeme každý den.

T: Takže udržujete takhle kontakt mezi sebou.

R: Jo. Ale máme to takový volný. Někdo má nastavený přesný čas, kdy musí být doma a volat. Já ne. Já zavolám, kdy chci.

T: Kdy se ti chce? To je dobře přizpůsobivý.

R: Můžu jim napsat, že jdu do hospody a tak. A nezlobí se.

T: Zkus mi říct, co pro tebe znamená domov. Nebo jak si ho pro sebe definuješ?

R: No, obecně domov, tam cítím se dobře.

T: Tam, kde se cítíš dobře...

R: Takže nemůžu říct přesně, že můj dům tady nebo v Petrohradu. Už půl napůl.

T: Takže v Petrohradu i v Brně?

R: Už v Brně, protože tam mám přítele a takže prostě jezdím tam za ním a to už je můj domov.

T: Takže bys tam chtěla žít do budoucna?

R: Jo. Nebo se přestěhovat do Prahy, ale s přítelem jediňě.

T: A jak dlouho jste spolu s přítelem?

R: Tři roky.

T: To už je hodně dlouho.

R: My spolu studovali jazykovku.

T: Takže jste se poznali na tý jazykovce.

R: Jo.

T: A on je odkud?

R: Saratovo. To je na Volze, jestli znáš.

T: Znáš. Říkáš teda půl napůl, že se cítíš doma v Čechách, teda v Brně a i v Petrohradu.

R: No to protože tady mám ty kamarády. Tam už moc ne, v Petrohradu mám už jen svou nejlepší kamarádku a rodinu.

T: Takže v Petrohradě máš rodinu, ale už ne zas tolik těch přátel. Jenom tu kamarádku nejlepší?

R: Ano. Takže když jsem v Petrohradu, tak mi chybí ty kamarádi, co zůstávají tady. Když jsem tady, tak mi chybí rodina zas. Vždycky něco nebo někdo chybí.

T: Chápu, nikdy to není úplně kompletní. Teď bych se přesunula k tomu deníku. Jak se ti tedy vyplňoval?

R: No v pohodě. Úplně v pohodě a prostě dělala jsem si poznámky denně do tabletu a pak večer jsem to vyplňovala.

T: Aha, takže opravdu každý den jsi ho vyplňovala.

R: Ano.

T: To jsem ráda. Teď bych chtěla, aby ses podívala na ten tvůj seznam, jestli ti přijde, že ti tam někdo chybí. Jestli během toho týdne jsi s nějakou osobou nebyla v kontaktu, ale stejně je pro tebe důležitá?

R: Asi ne.

T: Ne? Takže myslíš, že je to kompletní?

R: Jo, myslím, protože 24. jsme slavili narozeniny mého kamaráda, takže všichni kamarádi přijeli a viděla jsem je všechny.

T: Aha. Teď bych tě poprosila, jestli bys mi zkusila z tohoto seznamu lidí, se kterými ses bavila, vybrat ty nejbližší a nejdůležitější lidi pro tebe.

R: Tak Ilja, to je můj přítel. Pak Olga, to je moje susedka, spolubydlící v Hradci. Pak Gryša, to je můj kamarád ještě z jazykovky. Albina to je moje nejlepší kamarádka, která je tady v Čechách. (odmlka) Takže taky tatínek a maminka a Liza. Liza je moje nejlepší kamarádka z Ruska.

T: Takže ti první čtyři jsou v Čechách a maminka, tatínek a Liza jsou v Rusku. A máš nějaké sourozence?

R: Ne, jsem jedináček.

T: Kdo pro tebe znamená nejvíc? Zkus je seřadit, ohodnotit.

R: Ohodnotit... No, tak ta kamarádka Liza a pak přítel, Ilja. Tu kamarádku nejlepší hodnotím už spíš jako sestru, než jako kamarádku.

T: Takže jste si hodně blízké.

R: Ano. A nám jakoby nevadí, že jsme tak daleko od sebe.

T: Ono dneska už při těch skypech a faceboocích.

R: No ale my moc nekomunikujeme přes skype a tak. Tak jedenkrát za měsíc. Ale když přijedu do Petrohradu, tak všechno je, jako to bylo předtím. A řekla bych, že ostatní tak nastejno vnímám.

T: Takže oni nejsou původem z Čech.

R: Oni jsou původem z Ukrajiny a z Ruska. Takže nemám žádného blízkého kamaráda Čecha.

T: A proč myslíš, že tomu tak je?

R: Na začátku jsem chtěla s někým být nějak blízko prostě a komunikovat a trénovat češtinu, ale tak... Měla jsem jednoho kamaráda tady v Hradci a on byl v třetím ročníku a pak odjel do Prahy a pak už jsme spolu nekomunikovali. Nevím proč, já bych to chtěla, ale možná kvůli tomu, že moc špatně mluvím.

T: Neřekla bych, že mluvíš nějak špatně. Rozumím ti dobře. A v tom Brně máš někoho taky blízkýho z Čech?

R: Ne.

T: Hlavně z rusky mluvících zemí?

R: Jo, já se prostě držím té komunity. Ale všichni kamarádi, kteří se kamarádí s Čechy, tak už několik let říkají, že to není „to“ prostě. S Rusy je to pro ně lehčí.

T: Že je lehčí navazovat vztahy s Rusy než s Čechy?

R: Rusové jsou moc otevření lidé, takže můžeš potkat v jeden den člověka a večer už můžete být nejlepší přátelé. V Čechách to tak nefunguje. Češi moc nepustí do svého soukromí.

T: Jakože Čech tě nepustí k sobě.

R: Jo. Češi vždycky udržují distanc, ale Rusové tohle většinou nedělají.

T: To je zajímavé. (odmlka) Mám tu poslední otázku ohledně tebe.

R: (čte ze seznamu otázky a odpovídá) Je mi tedy 21 let, jsem z Ruska, Petrohradu. Studuji Sociologii obecnou a empirickou.

T: To máme něco společného. (obě se smějí)

3. Respondent I

Tazatel: Mám tu scénář rozhovoru, podle kterého si spolu budeme povídat. Můžeš mi říct něco o sobě? Jak ses rozhodla pro českou školu, odkud jsi a jak dlouho tu jsi a jak se ti tu líbí?

Respondent: Narodila jsem se v Rusku, v Severodvinsku. To je takové malé město na severozápadě Ruska. Po škole jsem se rozhodla, že pojedu studovat někam do zahraničí. Přemýšleli jsme s rodinou, kam by bylo lepší chodit, a rozhodli jsme se, že pojedu do České republiky. Zprvė protože jsem tady už byla a moc se mi tady líbilo. Zadruhé čeština není až tak moc těžký jazyk.

T: Je to hodně podobné.

R: Jo. Další důvod bylo to, že tady můžu studovat zdarma.

T: Takže jsi tu jak dlouhou?

R: Dva a půl roku.

T: Dva a půl roku tu studuješ?

R: Ano. Rok jsem bydlela v Praze a studovala na jazykových kurzech a pak jsem se přestěhovala do Hradce. Teď jsem ve druháku.

T: A jak se ti tady líbí?

R: Moc se mi tady líbí.

T: Máš ráda UHK?

R: Jo, je to hezká škola

T: To jsem ráda. Takže jsi tady dva a půl roku. A kde žije tvá rodina?

R: Pořád žijí v Rusku.

T: Zkusila bys mi říct, co pro tebe znamená domov? Co považuješ za domov nebo co to pro tebe znamená, to slovo...

R: Asi domov to je to místo, kde je rodina, kamarádi. Já nevím.

T: Takže domov spojuješ s nějakými lidmi, na kterých ti záleží, a máš je ráda. Pro tebe jsou hlavní lidé, ne místo.

R: Ano, je to tak.

T: Kde bys řekla, že je momentálně tvůj domov? Kde se cítíš nejvíc doma?

R: Asi to nezáleží na tom místě, ale na těch lidech. (odmlka)

T: Na těch lidech...

R: Když jsem s kamarády v Hradci, tak se tu cítím doma, taky když jsem doma v Rusku s rodinou, taky se cítím, že jsem doma.

T: Takže ty si ten domov neseš s sebou k těm lidem. Takže ti lidé jsou pro tebe důležití?

R: Ano, jsou.

T: Kdybys to měla zkusit říct. Máš radši to Česko nebo Rusko. Nebo kde se cítíš lépe? Dá se to říci nějak?

R: No, poslední dobou se cítím nejlíp v Česku, protože tady mám víc kamarádů. V Rusku mi už kamarádi tak nezůstali. Jenom rodina. Všichni kamarádi se už někam přestěhovali, takže asi tak.

T: Takže spíš v těch Čechách s těmi přáteli. Aha. (odmlka) Tady mám tvůj deník. Jak se ti vyplňoval?

R: Bylo to lehké. A bavilo mě to.

T: Tak když se podíváš na ten deník, přijde ti, že by ti tam někdo chyběl? Někdo, kdo je pro tebe důležitý, ale přesto jste během toho týdne spolu nebyli v kontaktu?

R: Přemýšlím, ale myslím, že ne.

T: Dobře. A když se tady teď podíváš na ty jména. Zkusila bys mi vyjmenovat pár lidí, kteří jsou pro tebe nejbližší?

R: Zprvė to je rodina, takže tatínek, maminka, můj přítel a moje nejlepší kamarádka Anastasia.

T: Takže to jsou všichni?

R: Ano.

T: Dobře. Tvoji rodiče jsou tedy pořád v Rusku a za nimi jezdíš. A jak často?

R: Ano, jezdím za nimi. Párkrát za rok. Ale bavíme se spolu skoro každý den.

T: A tvůj přítel, řekneš mi něco o něm?

R: Je z České republiky, z Hradce.

T: Našli jste se až tady v Hradci. Aha.

R: A kamarádka je z Ruska, ale tady bydlí v Praze už takové dva roky. A potkaly jsme se v Praze na kurzech.

T: Snažíš se tady v Čechách bavit s nějakými Čechy?

R: Ano, nebráním se tomu.

T: Ještě bych tě poprosila, abys mi řekla pár věcí.

R: (čte ze seznamu otázky a odpovídá na ně) Je mi 20 let. Pocházím z Ruska. Studuji politologii, druhý rok.

T: Co děláš ve volném čase?

R: Ve volném čase studuji nebo čtu něco do školy, trávím čas s kamarády, jezdím na výlety, chodím do muzea, kina...

4. Respondent K

Tazatel: Tady mám scénář, o čem se spolu budeme bavit. Můžeš sem koukat. Tak mi řekni něco o sobě. Odkud pocházíš, co studuješ a jak dlouho tady seš a jak dlouho se učíš česky.

Respondent: Jmenuji se Kamilla a jsem z Uzbekistánu. V Česku jsem už rok a půl. Ale vlastně víc, rok a osm měsíců. Když jsem přijela do Česka, první rok jsem bydlela v Praze. A připravovala jsem se na univerzitu. To byl kurz českého jazyka a historie a různých předmětů. A to vše jsem studovala a pak na konci udělala češtinu na B2. A teď jsem nastoupila do Hradce Králové a budu tady studovat asi tři roky. Ale to ještě nevím, já se snažím ještě podat přihlášku do Karlovky a chci zase tam studovat a bydlet v Praze. Malé město není pro mě.

T: Hradec ti přijde malý?

R: Přijde mi malý, ale já nevím proč. V sobě mám takový pocit, že když nejsem v Praze, tak život obchází kolem mě. Přijdu si mimo tu společnost, mimo to dění. Já nevím proč, ale je to tak.

T: Prahu máš radši?

R: Ano, mám ji radši a já se cítím v Praze lépe. Protože tam je hodně lidí i cizinců. Tady je jich taky hodně, ale oni přijeli na Erasmus, tak na půl roku. A v Praze všichni bydlí, něco dělají, mají rodiny. Tady mi přijde, že jsou ještě lidi nespokojení s cizinci.

T: Rozumím ti.

R: Takže já i u učitelů, u dětí, který se mnou studují, cítím takovou hranici. Takový odstup. Je mi to jedno, ale je to tak.

T: Praha je na tohle už taková kosmopolitní, no. Jsou na to zvyklí, je to něco jiného. Hradec je ještě takové malé město. Z kterého města jsi?

R: Z Taškentu. Je to hlavní město Uzbekistánu.

T: Takže taky velké.

R: Jo, tam to žije. Je to srovnatelné s tou Prahou. Asi taky proto se mi zas tak nelíbí v Hradci.

T: A kde žije tvoje rodina?

R: Moje rodina žije ještě v Uzbekistánu, ale pocházíme z Ruska. Tam je město Tatarstán, tam nejsou Rusové, ale Tataři. A ti jsou muslimové. Pak jsme přijeli do Uzbekistánu a tam asi dvacet let žijeme.

T: Zkus mi říct, co pro tebe znamená domov? Co považuješ za domov nebo co to pro tebe znamená.

R: V podstatě jsem takový člověk, pro kterého neexistuje takové slovo domov a něco takového. Domov pro mě je rodina. Vše. Jestli budu bydlet v Iránu, Sýrii, Afghánistánu a bude tam moje rodina, tak to bude můj domov. Takže mi nevadí Taškent, Česko... Země nemá tu hranici.

T: Takže místo ti je jedno, pro tebe je hlavní, abys tam měla ty svoje blízké, tu rodinu, děti a manžela.

R: Jo, takhle.

T: Orientuješ to spíše na lidi.

R: Ano, určitě.

T: Podle toho, co jsi mi řekla, že považuješ za domov, cítíš se doma v Čechách nebo spíš odkud pocházíš?

R: V Čechách, protože tu bydlím bratrem. Takže se cítím úplně spokojeně. Jsme dva členové rodiny. Takže půlka rodiny je tu se mnou. A je to všechno normální. V Česku je super, když mám svůj dům a když mám svůj pokoj a všechno je to moje. Nebydlím na koleji, takže mám pokoj pro sebe. Takže se cítím krásně tady. Mám vše, co potřebuji. Takže tak.

T: Řekla bys tedy, že máš spíš domov tady nebo odkud pocházíš?

R: Už bych řekla, že tady.

T: Řekla jsi mi, že by ses chtěla odstěhovat do Prahy. Chtěla bys tam přenést tenhle hradecký domov?

R: Asi ne, protože bratr tu pracuje a on se mnou neodjede. Ale možná já už budu zakládat svou takovou rodinku, která bude začínat ze mě.

T: Takže máš přítele?

R: Přítele zatím ještě nemám. Ale doufám, že něco takového bude. Možná.

T: Já jsem si jistá, že bude.

R: Ale to taky nezávisí na příteli. Já jsem ráda sama. To je pro mě hlavní. Hlavní pro mě jsou ty čtyři zdi, za kterými já budu sedět, a nikde mě nebude vidět. Důležitá je moje rodina, můj dům. Moje všechno.

T: Ten domov si tak jako nosíš spíš s sebou v sobě. Hlavně že se tam cítíš dobře a že tam jsou ti lidé, kteří tě chápou, a že se ti tam líbí.

R: Jo. Je mi fakt úplně jedno, jestli je to Česko, Uzbekistán, Afrika. Je mi to jedno. I kdybych žila se zvířaty. Hlavně když mám pokoj, záchod, jídlo. Já nic nepotřebuju. (odmlka)

T: Tak přejdeme k tomu deníku. Jak se ti vyplňoval?

R: Pro mě to bylo moc zajímavé, protože já vždycky zapomínám s kým a o čem mluvím. Něco se děje. Jsem neorganizovaný člověk. Všechno zapomínám.

T: Co není napsané, to neexistuje.

R: Přesně tak! (obě smích) Když jsem to dělala, psala jsem to každý den. Hodně mě to bavilo. Fakt jo.

T: To mě hodně těší. Vážně. Bála jsem se, že se setkám s odmítnutím.

R: Žádného člověka jsem nevynechala. Ale je jich tam opravdu hodně.

T: Když se podíváš na ten seznam tvých kontaktů, přijde ti, že tam někdo chybí? Někdo pro tebe významný? Kvůli tomu, že jste se ten týden jen nebavili.

R: Chybí mi tady otec a babička, se kterými moc nemluvím. Otec je seriózní člověk a s ním si jen krátce popovídáme. Je to pro mě důležitý člověk, ale nemáme takový blízký kontakt. Neříkám mu, co jsem dělala a koho mám ráda. To ne. Pro něho je hlavní, že mám peníze, mám kde bydlet a jsem zdravá. To je vše. Nemusíme se bavit každý den. Stačí jednou za měsíc.

T: Ale vztah spolu máte, máte se rádi?

R: Jo, určitě se máme rádi.

T: Ještě někdo tě takhle napadá?

R: Z přátel ne. Protože se všemi mluvím. Povídáme si spolu o blbostech. Chybí mi tady ta babička. Moc spolu nemluvíme, protože má v Uzbekistánu špatný internet a neumí s tím počítačem tak.

T: Takže když přijedeš do Uzbekistánu, tak se vidíte.

R: Jo. To se vídáme, když jedu domů.

T: Jak často jezdíš domů?

R: Jednou nebo dvakrát za rok. Já se snažila jet i v zimě, ale mám toho opravdu hodně do školy. Určitě ale mám ráda svou rodinu, máme hezké vztahy a všechno je v pohodě. Ale jsem takový člověk, že nechybí mi lidi.

T: To chápu.

R: Ale všechno pro ně udělám. V pohodě.

T: Zkusila bys mi z tohohle výčtu říct pár lidí, kteří jsou pro tebe nejbližší? Ty, které máš nejradši a jsou ti nejbližší?

R: Takže máma, Albert, Alex, Bihrane, Malíka, Zarina a Iroda.

T: Zkusila bys mi o nich něco říct. Maminka ta je z Uzbekistánu, je to rodina a ostatní jsou?

R: Albert je můj bratr, s ním bydlím a on pracuje. Spolu mluvíme, povídáme si. Alex je ten kluk, co tu se mnou studuje. On je z Ruska a hodně si jsme podobní. On teď bydlí v Německu, je na Erasmu. Stali jsme se nejlepšími kamarády, protože máme oba stejný horoskop. Oba jsme Lvi. Máme stejný charakter. Mám ho ráda, ale nevím, jestli to můžeme brát jako vztah. Je to spíš kamarád.

T: A ta Bihrane?

R: Ona je moje kamarádka z Turecka, ale bydlí už několik let v Uzbekistánu. A jsme nejlepší kamarádky, protože jsme spolu vyrůstaly. A ona když jsem přijela z Ruska, tak jsme spolu studovaly uzbecký jazyk a kvůli ní umím pěkně mluvit uzbecky, můžu mluvit i turecky. Je to ten člověk, co mi hodně v životě dal a spolu si i zpíváme. Celé dětství jsme byly spolu. Teď se spolu nadále kamarádíme. Ona je o dva roky mladší a já jsem pro ni ten člověk, ke kterému vzhlíží.

T: Takový ten vzor.

R: Ano, přesně tak. Takže Malika, Zarina a Iroda jsou tři holky, se kterými jsem tři roky studovala na lyceu. V Uzbekistánu máme devět let školy a tři roky lyceum. To je jako gymnázium, bylo zaměřené na politologii. Byly jsme nejlepší kamarádky a máme jedna druhou rády. Skončila jsem před dvěma lety a stále se bavíme. Necítíme se vedle sebe tak, že se není o čem bavit. Vždycky je o čem mluvit. To považuji za nejlepší kamarádství.

T: Takže v Čechách s tebou žije bratr a vlastně ani jeden z těchto kontaktů nežije v Česku, pokud jsem to dobře pochopila.

R: Alex bydlí v Čechách, ale je na tom Erasmu teď. V září už přijede. Ale doufám, že tou dobou budu studovat v Praze a nemyslím si, že se budeme tak často vídat. Ale to nám nevádí, hlavně, že si můžeme popovídat o nějakých věcech.

T: Hlavně, že spolu mluvíte.

R: Jo.

T: Myslím, že jsi mi už řekla vše, co potřebuji vědět. Mohla bys mi ještě říct posledních pár věcí?

R: Ano. (čte otázky ze seznamu a odpovídá na ně) Tak je mi 20 let, jsem z Uzbekistánu a studuji v prvním ročníku politologie. Pracuji v AISECu a brigádu teď nemám.

5. Respondent M

Tazatel: Tady je scénář rozhovoru, kterým se budu tak nějak řídit.

Respondent: Jo, dobře.

T: Mohla bys mi teď říct něco o sobě? Proč ses rozhodla studovat v Čechách, co tě k tomu vedlo a jak dlouho tu jsi? Co studuješ?

R: Takže je mi 20 let teďka. A když jsem byla ještě v Rusku a studovala jsem tam ve škole, tak mi bylo 17 let, a protože jsem dobře mluvila anglicky, tak jedna moje učitelka mi nabídla, že zná jednu slečnu, která uspořádává studium v zahraničí, konkrétně v Česku. Takže jsem ji kontaktovala. Moji rodiče to zpočátku nechtěli, ale protože se jim nelíbí ruská politická situace, tak chtěli, abych se někam přestěhovala z Ruska. A nezůstávala tam. Dohodli jsme se tak nějak náhodou. Všechno to uspořádala ta slečna. Takže jsem ani nepodala žádnou přihlášku na ruskou univerzitu. Jen do Čech po tom, co jsem dostala vízum. Pak jsem jela do Prahy, kde jsem studovala češtinu na jazykovém kurzu na Karlovce. Dostala jsem B2 certifikát a pak jsem se dostala na UHK na politologii.

T: Takže jsi tady tři roky?

R: Dva a půl roku.

T: Čili rok na kurzu Karlovky a rok a půl studuješ na UHK. Takže jsi ve druháku?

R: Jo, přesně tak.

T: Tvoje rodina ještě pořád žije v Rusku?

R: Jsou v Rusku a nemyslím si, že by se plánovali stěhovat.

T: Nechtějí se stěhovat?

R: Oni by chtěli, ale ono je dost těžké když se takhle chce přestěhovat celá rodina. A taky mají tam práci a oni z ní nemůžou jen tak odejít. Taky by nedostali takový plat, co dostávají v Rusku. Rodina je zatím teda tam. Ale mám ještě sestru, ona je zatím hodně malá, je jí 6. Možná až jí bude 18, tak se rodiče rozhodnou, aby někam taky jela.

T: Zkusila bys mi říct, co pro tebe znamená domov? Co za domov považuješ a co je pro tebe v tomhle směru nejdůležitější?

R: Určitě domov je tam, kde jsem se narodila. Je to moje město, můj dům, kde bydlí rodiče a prarodiče. Co je domov? Protože mám přítele, tak by byl domov, kdybych s ním někdy bydlela. Ale to taky je ještě daleko.

T: Takže bys řekla, že v tom pojetí domova ti jde spíš o ty lidi, nebo o to místo?

R: To místo je jen jedno, to kde jsem se narodila. A pak ty lidi.

T: Takže bys řekla, že teď máš dva domovy? Nebo se cítíš někde víc doma než jinde?

R: Cítím se víc doma, když jsem s rodiči, ale cítím se doma i tady v Hradci. Ale když jsem se stěhovala do Hradce z té Prahy, tak jsem se cítila víc doma v Praze prvního půl roku. Protože první rok jsem často jezdila do Prahy a mám tak hodně kamarádů. V té době jsem měla ještě víc. Cítila jsem, že Praha je můj domov. Ale už je to dlouho a cítím, že Hradec je můj druhý domov.

T: Takže máš ty domovy dva? Dalo by se to tak říct?

R: Tak mám dva domovy jako Hradec, kde bydlím a studuji, a Rusko, kde jsem se narodila.

T: Tohle bychom měly. Já ti tady ukážu tvůj deník. Zkus mi říct, jestli máš pocit, že ti tady někdo chybí. Někdo důležitý, se kterým jsi jen ten týden nebyla v kontaktu.

R: Ano, jsou tací. Třeba moje kamarádka z Ruska, Jana Mišanova. My jsme spolu chodily do školy a bydlely kousek od sebe, takže jsme byly pořád spolu. Ona se pak odstěhovala do Petrohradu a já odjela do Čech.

T: A teda bavíte se spolu ještě?

R: My se spolu bavíme tak občas. Jsme dobré kamarádky, když se spolu bavíme, tak o všem. Ale nebavíme se spolu tak často. A tento týden jsme se spolu nebavily, protože jsem měla spoustu práce i s konferencí. Bylo toho hodně tenhle týden.

T: Zkusila bys mi z tohoto výčtu kontaktů říct, kdo je pro tebe nejdůležitější nebo nejbližší z těch osob?

R: Tak asi můj přítel, rodiče a pak ta kamarádka. Pak taky E. Součková, to je kamarádka a studuje také politologii. Ona je ve vyšším ročníku, studuje už magistra.

Takže se hodně bavíme o studiu a životě a o všem. Občas se vůbec nebavíme, protože toho máme hodně. Nebavíme se tak často, ale o všem.

T: A ona je z Česka?

R: Jo, je. Seznámily jsme se tak, že jsem studovala češtinu ten jeden rok a ona studovala ruštinu. Začaly jsme se bavit jen kvůli jazykům.

T: Abyste si navzájem s nimi pomohly.

R: Jo, tak.

T: Takže myslíš, že tenhle výčet, co tu mám. Maminka, tatínek, přítel a ty dvě kamarádky, tak to je výčet těch nejbližších pro tebe?

R: Ještě chybí moje kamarádka A. Pozdnyakova a je taky z Ruska.

T: A myslíš, že teď už tady teda jsou ti nejbližší tobě?

R: Ano, myslím, že ano.

T: Tvůj přítel je z Velké Británie?

R: Ano, je.

T: A jak jste se poznali?

R: Na internetu. Bylo to takové zvláštní. Když jsem bydlela v Praze, tak jsem se potkávala s lidmi hodně. Chodila jsem na každou party, co se konala. A znáš to, když jedeš do zahraničí a chceš kontaktovat lidi a můžeš zůstat u nich doma? A kontaktuješ někoho a chceš, aby ti něco v tom městě ukázal. Chtěla jsem jet do Německa a kontaktovala jsem tam lidi. Měla jsem na této stránce svou stránku a lidi pak kontaktovali mě. A on mě kontaktoval, že jede do Prahy a že by chtěl něco ukázat. Nejdřív jsme si hodně psali a povídali, fakt každý den. A pak se to stalo. On přijel. A jsme si takoví podobní a teď se setkáváme každé prázdniny, když máme čas.

T: Jak často se teda vídáte?

R: Záleží na období. V létě se sejdeme na tři týdny, pak jedu domů a pak přijedu zpátky a v září ještě dva týdny strávíme spolu. Pak ještě o zkouškovém se vídáme třeba tři týdny.

T: Kdybych se tě zeptala, jestli se v Čechách bavíš hodně s Čechy? Nebo si hodně udržuješ ruské kontakty?

R: V Rusku nemám tolik přátel. Už jsme se tak rozdělili. Mám tam kamarády, ale není jich tolik a nemluví s nimi tak často. V Praze mám hodně ruských kamarádů. Když tam přijedu, tak mám celodenní program s nimi. Je to moc hezké, když jsem v Praze. Řekla bych, že spíš se bavím více s Rusy a více se bavím s Rusy, se kterými jsme se seznámila na těch kurzech. Také se bavím s Čechy, ale jen víceméně s těmi, se kterými jsem v organizaci. Musím se s nimi bavit a v podstatě jsme kamarádi.

T: Takže se bavíš i s Čechy i s cizinci.

R: A s cizinci z různých zemí. Jak jsem psala v deníku. Baví mě poznávat jiné kultury.

T: Já myslím, že to je vše, děkuji ti.

R: Nemáš za co.

6. Respondent V

Tazatel: Tady je scénář rozhovoru, podle kterého se budeme víceméně řídit. Můžeš nahlízet.

Respondent: Dobře. Díky.

T: Tak můžeš mi říct něco o tom, jak ses rozhodla pro Česko, českou školu, co tě k tomu vedlo a jak dlouho tu jsi?

R: Tady na univerzitě jsem už třetí rok. Ve svém městě jsem se dva roky učila česky a pak jsme s rodiči přemýšleli, kde budu studovat. A mysleli jsme si, že by bylo lepší studovat někde jinde. A taky ještě mám české kořeny. Můj pradědeček byl Čech, a proto mám potvrzení. A musela jsem ho posílat na ministerstvo.

T: Takže máš ten vztah k té češtině a k Čechám?

R: Jo, trochu mám. Byla jsem v Čechách dvakrát předtím. Byla jsem na táboře na měsíc a taky jsme se trochu učili češtinu. Mě to bavilo, tak jsem se pak rozhodla jít sem.

T: Takže jsi tu třetí rok a češtinu se učíš pátý rok.

R: Ano, je to tak.

T: Tvoje rodina žije kde?

R: Na Ukrajině. Trochu mě to trápí, ale doteď to bylo v pohodě. Mamča za mnou teď byla v Čechách, byla tady týden a půl. A taky já když mám čas a nějaký peníze, tak jedu domů na týden, na dva. A když to taky dovolí škola.

T: Zkusila bys mi vlastními slovy nějak říct, co je pro tebe domov, co pro tebe znamená a tak?

R: Já si to musím promyslet trochu. (odmlka) Domov pro mě znamená to místo, kam se můžu vždycky vrátit nebo vždycky mně pomohou s něčím. Když mám nějaký problém, tak můžu vždycky přijet a zavolat nebo něco. A oni mi vždycky něco řeknou. Domov to je pro mě něco takového vážného, kde ty můžeš vždycky být a kde můžeš být pochopen. Nějak tak.

T: Takže kdybych to měla shrnout, tak ty domov považuješ za nějaké místo jako byt, dům nebo to vztahuješ víc k lidem?

R: Myslím, že místo není tak důležité, ale důležití jsou ti lidé, kteří jsou se mnou. Myslím, že to je nejdůležitější. Ty s nimi můžeš být v rodném městě nebo to může být jiná země. Ale důležití jsou ti lidé. Pro mě to je tak.

T: A kdybys měla říct, jestli ten svůj domov máš tady v Čechách nebo na Ukrajině? Nebo kde se jako cítíš doma a kde se cítíš nejlíp?

R: To je těžké, protože jsem celý život žila v jedné zemi se svou rodinou. Tak první můj domov je tam, protože tam jsem vyrostla, učila se, seznámila se s lidmi. Ale Čechy už taky považuju za svůj domov. Protože jsem tu třetí rok, tady se taky setkávám s lidmi, učím se nové věci. A proto to je už důležitá část mého života. A taky můžu říct, že to je takový domov pro mě.

T: Takže bys řekla, že cítíš ty dva domovy ve svém životě.

R: Nějaký čas musím být tady, protože chodím do školy a další a pak doma jsem se svou rodinou, přáteli. Tak, mám dva domovy.

T: Takže máš dva domovy. A ty tady bydlíš na koleji?

R: Ano, bydlím tu na koleji. Se slečnami, které mluví rusky.

T: Aha, takže přejdeme dál. Jak se ti vyplňoval ten deník? Viděla jsi nějaké problémy?

R: Ne, to bylo lehké a srozumitelné, co jsi napsala.

T: Tady je tvůj deník. Chtěla bych se zeptat, jestli víš o někom, kdo by tam chyběl. Někdo pro tebe důležitý, ale v kontaktu jsi s ním nebyla, ale i přesto je důležitý.

R: Myslím, že všichni tady jsou. Ti nejdůležitější, se kterými komunikuju. Já se setkala se všemi přáteli za ten týden. Všichni tam jsou, nikdo nechybí.

T: Zvládla bys vybrat dejme tomu pár lidí, kteří jsou pro tebe nejbližší? Nezáleží, jestli jsou v Čechách nebo na Ukrajině. Prostě ti nejbližší tobě.

R: Dobře. Nejdůležitější jsou určitě moje matka a otec. To je takové normální. A taky pro mě nejdůležitější dvě kamarádky, Anastasia a Katia. Je to těžké pro mě říct, protože všichni jsou pro mě důležití. Ale myslím, že toto jsou čtyři nejdůležitější lidé.

T: Máš přítele?

R: Nemám teď přítele.

T: Nemáš, aha. Tak. Teď tady máme ty čtyři lidi, co jsi vybrala. Tak mi o nich teď něco řekni, prosím.

R: Tak máma a táta jsou na Ukrajině. Vidím se s mámou a tátou když mám čas, když jezdím domů. Což bylo pár dní zpátky. Taky si s nimi můžu zavolat a s mámou si píšu každý den, nebo taky skype a sociální sítě.

T: Ono těch možností teď je dost, takže to je skvělý.

R: To je určitě super, můžeš zavolat a připojíš se k internetu. Pak nebudeš platit takový peníze jako za telefonní hovor.

T: No a ta Anastasia a Katia jsou odkud?

R: Jsou z Ukrajiny také a píšeme si a voláme přes skype. A asi každý den.

T: A oni jsou z Ukrajiny a žijí tady v Čechách?

R: Ne, oni žijí na Ukrajině, protože tam studují univerzitu. A potkala jsem se s nimi na univerzitě, protože jsem před studiem v Čechách studovala rok na univerzitě v mém městě.

T: Takže jste se potkaly ten rok na univerzitě a doteď jste přátelé?

R: Ano, je to tak. Doteď se bavíme. Nebavím se moc s někým jiným. Každý má nějaký svůj život, nějaké problémy. Jeden z mých kamarádů je teď v Americe. Jeli jsme spolu na Work and Travel a on tam pak zůstal. Teď komunikujeme jen přes sociální sítě.

T: A kdybys to měla shrnout, máš podle tebe víc přátel tady v Čechách nebo tam, odkud pocházíš?

R: Myslím, že tam, odkud pocházím.

T: A snažíš se tady bavit s Čechy?

R: Když jsem tu byla první rok, tak jsem se scházela s Čechy. Měla jsem tu kamarádky. Bavily jsme se spolu a chodily na kávu. Ale pak, nevím proč, přestaly jsme se bavit. Jen se teď pozdravíme nebo se zeptáme, jak se máme. Něco se stalo. Myslím, že to je tím, že na léto odjíždím domů. Já v tu dobu nekomunikuji moc s lidmi a pro někoho je těžké se bavit s někým po síti. Protože je pro ně lepší setkání, rozhovor. Ono je to těžký komunikovat přes síť, když se nacházíte v jiné zemi. Je to těžký. Na síti nevidíš člověka, jeho oči. Ale když nemáš jiné varianty, musíš to využívat.

T: Někdy není vyhnoutí, no, ale vždycky je lepší toho dotyčného vidět. Takže kdybys to měla shrnout... Když jsi tady v Čechách, tak se bavíš spíš s lidmi z Ruska a tak než s Čechy.

R: Ano, z Ruska, z Ukrajiny a tak. Já mám s Čechy nějaký problém kvůli tomu, že pro nás je těžký něco říct v češtině. V ruštině my to chápeme a je možné to říct rychleji. Když mluvíme v češtině, tak nejdřív to musíme vymyslet v ruštině a pak to přeložit do češtiny. Takže pro mě je to těžké, tak proto. Ještě je problém, když neznáme hodně slovíček, která jsou důležitá.

T: Takže určitá jazyková bariéra?

R: Jo, určitě. Ta tu vždycky je. Když mi bylo deset, tak byla asi menší ta bariéra. Ale tady jsem tři roky a bydlím s ruskými slečnami a mluvím s ruskými lidmi a ukrajinsky. A češtinu používám tak nějak jen do školy, na univerzitě.

T: Takže čeština je pro tebe taková funkční.

R: A myslím, že by to bylo lepší, kdybych komunikovala s Čechy. Ale nevím proč, já s nimi nevycházím. Ono jsme různí. Na věci se díváme různými pohledy. Co je divné pro Rusa je normální pro Čecha a naopak. Pro lidi to je různé.

T: Tak jo a mám tu poslední věci. Jen pro úplnost a shrnutí.

R: (čte seznam ze seznamu otázek a odpovídá na ně) Je mi dvacet let a jsem z Ukrajiny. Studuji Informační management, třetí ročník.